

Пам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакция і Адміністрація:
"Свобода"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНС003 (201) 451-2200

PIK XC. Ч. 140. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК. СЕРЕДА, 27-го ЛИПНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, JULY 27, 1983 No. 140. VOL. XC.

ЗБІРКА ЮВІЛЕЙНОГО ФОНДУ НТШ УЖЕ ПЕРЕСТУПИЛА 100,000 ДОЛЯРІВ

ПРАЦЯ І ПЛАНІ НТШ В ЗСА В ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ
БУЛИ ПРЕДМЕТОМ НАРАД І РІШЕНЬ ПЛЕНАРНОГО
ЗАСІДАННЯ ЙОГО УПРАВИ

Нью Йорк, Н.Й. — Досі все ще тільки „тиха“ збірка на ювілейний фонд Наукового Товариства ім. Шевченка, яке в цьому році відзначає 110 років існування та своєї служби українському народові та його правді, переступила вже 100,000 доларів — звітуючи голова Ради Наукових Товариств ім. Шевченка і голова НТШ в Америці проф. д-р Ярослав Падох та новообрані члени Президії Управи НТШ і голова Фінансової комісії Ювілейного Комітету НТШ д-р Степан Ворх на другому з черги в цьому році пленарному засіданні Управ НТШ в Америці, яке відбулося тут у вже вповні влаштованих власних нових приміщеннях в суботу, 10-го липня.

Оба звітовачі з подивом і адвентістю стверджували, що хоча ця збірка акція досі ще не була розголошена і відбувалася радше „тихо“ особистими зв'язками членів Фінансової комісії, очолюваною д-ром Романом Осінчуком Ювілейного Комітету НТШ, досі на неї вже відгукувалося кругом 70 фундаторів НТШ, які склали по 1,000 і більше доларів, десять меншати НТШ, які склали по 500 і більше доларів, та кілька добродіїв НТШ, які склали по 100 і більше доларів, усі на загальну суму вже понад 100,000 доларів. Оба звітовачі, як опісля також дискусія, підкреслювали великий не тільки фінансовий, але також і в першу чергу моральний успіх цієї акції, бо цей успіх найбільш переконливо свідчить про свідомість та непоменну жертвенність нашої патріотичної громади, не зважаючи на внутрішні суперечності, що тепер заіснували.

Пленарне засідання відкрив і ним проводив голова проф. д-р Ярослав Падох, а секретарював д-р Богдан Коваль. Під час засідання вшановано хвилиною тихої молитви померлого в звітному часі звичайного члена НТШ д-ра Петра Богданського.

Голова НТША проф. д-р Ярослав Падох, започатковуючи серію звітувань Екзекутиву Управи за час від попереднього пленарного засідання, яке відбулося 22-го січня н.р., подав загальний огляд праці і стану Товариства в звітному часі, зупиняючись довше зокрема на двох актуальних справах: 1) набутті і перебуванні нового Дому НТШ та 2) підготові та започаткуванні відмічувань 110-річчя існування і праці та досягнень НТШ і 35-річчя заснування і праці НТШ в Америці, про що основні звітувачі описали окремі референти: голова Комітету набуття і перебування нового дому проф. д-р Р. Осінчук, голова Організаційного комітету Ювілейної наукової конференції, науковий секретар НТШ проф. д-р Леонід Рудницький, голова Фінансової комісії Ювілейного комітету

д-р С. Ворх та інші. Крім багатьох справ, зв'язаних з набуттям і перебуванням нового дому та підготовою ювілейної і започаткування збірки фондів, Президія НТШ у звітному часі не занедбала і своїх наукових, публікаційних та інших статутних обов'язків — звітував голова д-р Я. Падох, згадуючи зокрема Шевченківську наукову конференцію, конференцію для вшанування пам'яті померлого в звітному часі свого великого заслуженого дійсного члена, о. А. Великого, ЧС-ВВ, видатну і проповідну участь українських науковців, зокрема професорів д-ра Степана Горакі і д-ра Дмитра Штогрини в науковій конференції в Ілліноїському університеті в Урбані та інші.

В подальшому звітували — переважно про наукову і публікаційну активність НТШ та їх власну заступництво голови проф. д-р С. Горакі, проф. д-р Григор Лужницький і проф. д-р Іван Головинський та науковий секретар проф. д-р Л. Рудницький, а фінансовий звіт склав скарбник мгр Володимир Рак.

Після дискусії всі звіти схвалено. На закінчення наради пленарна сесія, на пропозицію д-ра Я. Падоба та інших членів Президії, схвалила цілий ряд справ відносно остаточного влаштування нового Дому НТШ та збірки фондів на покриття боргів за цей дім, дальшої підготовки та переведення ювілейних святкувань, посилення наукової діяльності, зокрема участі в крайових та міжнародних наукових конференціях, завершення вже запланованих та планування нових наукових публікацій, заангажування додаткової канцелярської сили, визначення нового члена загальних зборів з уваги на ювілейні святкування та ряду інших актуальних адміністративних, наукових і публікаційних справ.

Визначили великі заслуги д-ра С.Ворха для НТШ, пленарна сесія на пропозицію голови д-ра Я. Падоба — однодушно рішення кооптувати д-ра Ворха на члена Президії Управи НТШ в Америці.

На пропозиції проф. Г. Лужницького, проф. В. Леніка та інших пленарна сесія схвалила протоколярно висловити вдячність голові д-рові Я. Падобу, заступникові голові д-рові С. Горакі, д-рові Л. Рудницькому, голові Ювілейного Комітету д-рові Р. Осінчуку, д-рові С. Ворхові, проф. М. Семчишино, д-рові Рогозинському, проф. В. Калиновичеві, мрові Р. Раківі, д-рові Б. Ковалеві та д-р Ірині Падох за їхні зусилля в теперішній підготові ювілейних святкувань та зокрема у збірці ювілейного фонду.

На цьому закінчено цю чергову пленарну сесію Управи НТШ в Америці.

УІА ДІСТАВ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД МІСЬКОГО ПОДАТКУ

З радісною вісткою про звільнення податку УІА — у редакції „Свободи“ (сидять): д-р Ростислав Социнський і Лідія Савойка. Стоять (зліва) мгр Володимир Баранецький і інж. Володимир Назаревич.

Джерсі Сіті, Н. Дж. (Л. В.-а). — З радісною новою прибули до редакції „Свободи“ віцепрезидент УІА і члени Ради Директорів Українського Інституту Америки, інж. Володимир Назаревич, мгр Володимир Баранецький, д-р Ростислав Социнський і керівник Комісії суспільної праці Лідія Савойка, в понеділок, 18-го липня, щоб поділитися цією вісткою з редакторами „Свободи“ і „Українського Тижневика“. Інститут звільнено від міського реального податку.

Затяжна і один час майже кризова ситуація, — бо УІА мав би платити податку 65,000 доларів річно, — на решті розв'язана позитивно і для УІА і для багатьох освітньо-харитативних і культурно-мистецьких ньюйоркських інституцій, з посередньою великою користю для міста Нью Йорку. Йшло не про одиний УІА, а про ще понад дві сотні подібних установ, які також добилися „зміни настрою“ в посади Едварда Кача, який мав мужність відкрити свої власні постанови і повернути цим багатьом інституціям неподатковий статус.

Про це все швидко обговорювано в пресі протягом останніх півтора років. Нарешті було проведено докладне переслідання в Міській раді Нью Йорку в середині минулого місяця, коли українські представники від НТША, УІА і УІА подали свої добре умотивовані причини, чому їхні установи мають бути звільнені від податку. Віцепрезидент інж. В. Назаревич боронив там інтереси УІА, адвокат Степан Ярема говорив у імені УІА і д-р Ярослав Падох — від НТША. Українці тут списалися знаменито, як ми довідуємося, зробили: перед тим добру підготовку працю. Але тут було щось більше, ніж тільки співпраця українців між собою. Перед пересліданням зорганізувався був Координаційний комітет неприбутковців-організацій міста, до якого увійшло кілька десятків найбільш престижних

Вашингтон, Д. К. — Два роки тому тут виданням Карпатського Союзу, Інк., відділу в Вашингтоні, вийшла 456-сторінкова збірка поезій письменника Василя Гренджі Донського, родом із Закарпаття (1897-1974) п.з. „Твори Василя Гренджі Донського, том I-ий, шляхом терновим“. Збірка і упорядкувала збірку дочка писемника Зірка Гренджі Донська; літературна редакція — проф. д-р Василь Лев; мистецьке оформлення цієї книги — М. Михалевич. У збірці поезій В. Гренджі Донського є дев'ять розділів. Вони: I. „Квіти з терновим“, 1923; II. „Золоті ключі“, 1923; III. „Шляхом терновим“, 1924; IV. „Тернові квіти полонини“, 1928; V. „Пісні зеленіх гір“, 1922-1923; VI. „Тобі, рідний краю“

1936; VII. „В тюрмі“, 1939; VIII. „Туга“, 1940-1974; IX. „На еміграції“, 1940-1974. В. Гренджі Донський, будучи надзвичайно плідним письменником, випустив кілька збірок поезій, оповідань, повістей і драматичних творів. Останньою видана збірка — це тільки початок з циклу видань дальшої його творчості — поем, творів для дітей, драматичних і прозових творів, перекладів, публіцистики, кореспонденцій та матеріалів про поета — спомини та інші.

Перший том збірки поезій Гренджі Донського в ціні 20 доларів можна набути, звернувшись на адресу: Carpathian Alliance, Inc. 5716 46th Avenue South, Minneapolis, Minn. 55417.

ПЛАНУЮТЬ ПОШИРЕНІ ДІЇ В ЦЕНТРАЛЬНІЙ АМЕРИЦІ

Вашингтон. — Висока офіційна особа Адміністрації президента Рональда Регена заявила в неділю, 24-го липня, що ЗСА готують збільшення секретних операцій розвідки в Центральній Америці як частину плану збільшення американської військової діяльності в цьому районі.

Плани, які тепер опрацюються, але які в основному були схвалені вже Білим Домом, включають припущення доплати протиурядовим повстанцям у Нікарагуа і кампанію саботажу, спрямовану проти кубинських устаткування у Нікарагуа.

Поширена програма напіввійськової діяльності, сказала ця офіційна особа, зробить діяльність Центральної Розвідки Агенції в Центральній Америці найбільш тесними операціями ЗСА від часу закінчення в'єтнамської війни.

Офіційні особи розвідки заявили, що, згідно з планом, повстанські сили в Нікарагуа значно зростуть понаслід сучасний рівень приблизно 10,000.

Таке планування робить-

Поновились бої в рядах ПВО

Бейрут, Ливан. — Згідно з повідомленням бюро Палестинської Визвольної Організації в Тріполі, Ливан, завізяті бої вибухли в неділю, 24-го липня, між частинами Фата, вірними своєму лідеру Арафатові та бунтівниками проти його лідерства. Бої тривали кілька годин і відбувалися в східноливанській долині Бекаа поблизу вузла Штаура.

Згідно з повідомленням з Тріполі два вояки „вірні Арафатові“, були вбиті, а один поранений. Джерела ливанської поліції говорять, що були вбиті п'ять вояків, а 14 ранених.

Палестинська пресова служба заявила, що бій тривав дві години, і що всі атаки були відбиті, бунтівникам не вдалося здобути жадного успіху. Після короткої перерви бунтівники розпочали новий наступ, але і цим разом були відбиті.

Повідомлення ПВО заперечує попередні вісті бунтівників про те, що їхні частини зайняли дві укріплені позиції, склад зброї та містечку головну квартиру Фата.

Від початку бунту 7-го травня антиарафатські сили займали позицію за позицією, і в долині Бекаа майже всі позиції тепер знаходяться в руках бунтівників, крім позицій в Штаурі і Баальбеку.

Нові бої між ворулючими фракціями партизанського крила Фата вибухли в той час, як арабські країни намагалися мирним шляхом поладити непорозуміння в рядах ПВО, а також непорозуміння між Арафатом і Сирією.

У даному випадку поки що не ясно, що було причиною виникнення нових боїв після встановлення перемир'я і припинення вогню, які протривали майже два тижні.

Останні заходи Арафата пом'якшити розходження між ним і бунтівниками, видно, не doprowadили до бажаного результату. Деякі переміщення в командному складі Фата не задовільнили бунтівників.

Г. КІССІНДЖЕР НАРАДЖУВАВСЯ З ПРЕЗИДЕНТОМ

Вашингтон. — Колишній державний секретар Генрі Кіссінджер мав наради з президентом Рональдом Регеном у понеділок, 25-го липня, після яких заявив, що недавно створена комісія для Центральної Америки не закінчить своєї роботи не скоріше як у лютому наступного року.

На пресовій конференції в Державному департаменті Кіссінджер заявив, що 12-членна комісія має стільки роботи, що свій рапорт про „далекосіяну і середню програму в Центральній Америці“ закінчить шойс 1-го лютого. Попередній термін, встановлений Президентом, був 1-го грудня.

Потім Кіссінджер додав, що комісія не має визначених чи обмежених проблем, якими вона повинна займатися. Він сказав, що комісія відвідає Нікарагуа та інші частини Центральної Америки, але заважав, що „при жадних обставинах комісія не проведуть ніяких переговорів“ у цьому районі.

„Я думаю, що зовсім можливо, що рапорт охопить основні сторони закордонної політики Адміністрації“ — сказав Кіссінджер. „Ми всі повинні спрямувати нашу зусилля з відкритим серцем і бажанням погодитися і поступати відповідно до

Сім активістів групи Грінпіс повернулись

Енкоридж, Аляска. — Активісти проти незаконного вилучення китів Грінпіс, які провели в Соевському Союзі кілька днів, були повністю ізольовані від зовнішнього світу і не знали про свою долю до останньої хвилини.

Лідер групи Джан Кук заявив, що після того, як їх арештували на китобійній станції Лоріно, їм дали ручки і папір і попросили описати те, як з ними поводилися після арешту.

Кук і чотири його товариші були арештовані десять хвилин після припинення до соевського берега в понеділок минулого тижня. Шостого забрав вертоліт, коли він намагався втекти на малому човні назад до пароплава „Рейнбоу ворріор“, на якому приїхала група, сьомого арештували після того, як він привіз радіопередавальну апаратуру на берег. Тому соевські старшини могли поговорити через перекладача з залогом пароплава. Всі семеро були повернуті на пароплава „Рейнбоу ворріор“ у відкритому морі в половині дороги між Чукоткою і Аля-

скою в п'ятницю минулого тижня. Кук у своєму інтерв'ю в суботу після припинення сказав, що після того, як вони дістали радіо, перекладач групи Грінпіс сказав соевському старшині, хто вони і чого прибули.

„Початкова реакція була: забирати своїх людей і йти геть звідси, але потім змінилася на іншу: ви ніколи не повернетеся на свій пароплав. Я думаю, що він зрозумів, що буде мати клопоту, якщо дозволить нам повернутися на пароплав“.

Група Грінпіс організувала рейд на соевський берег, щоб довести, що соевські китобії незаконно вбивають китів, а їхнє м'ясо вживають для промислового вирощування норек на хутра, що заборонено міжнародним правом щодо лова китів.

Група Грінпіс заявляє, що вона зняла фільм операції лова китів і перероблення м'яса китів на корм для норек, але соевський делегат в міжнародній китобійній комісії заперечив автентичність фільму.

У СВІТІ

ЗАХІДНІ ДИПЛОМАТИ повідомляють з Парижу, Франція, що кожного року складає передова технологія, яка має застосування у військовій техніці і яка коштує мільйон доларів, щезає за кордонами Соевського Союзу і його союзників викрадена або незаконно куплена соевськими агентами і шпигунами. Часом агенти країн Варшавського Пакту настільки спритно і успішно діють, що можуть навіть переправити украдену технологію назад для ремонту, якщо вона виїшла з ладу. Американські закони і угоди НАТО забороняють передачу складної військової технології іншим державам, особливо соевському блоку. Не зважаючи на заборону, кількість викрадених чи іншим незаконним способом придбаних технічних секретів є поразкою і надзвичайною, заявляють західні експерти розвідки.

КРАЙОВА АГЕНЦІЯ ПОЛІЦІЇ Японії повідомила в неділю, 24-го липня, що сильні дощі, які пройшли в Японії за останні дні, викликали повені і катастрофічні зсуви землі, вбиваючи щонайменше 75 осіб, багато осіб були ранені, а тисячі залишилися без даху над головою. Найбільше потерпіла префектура Шімане, де загинуло 70 осіб, а 43 пропали безвісти.

ПОЛЬСЬКЕ ПРЕСОВЕ АГЕНТСТВО ПАП повідомило в неділю, 24-го липня, що польські прокуратури вирішили встановити однотижневий термін розгляду справ для осіб, які мають бути амністовані чи затримані, а потім суджені. Головні прокурори, які зустрілися в суботу в Варшаві, обіцяли закінчити до п'ятниці розгляд усіх справ, по обвинуваченню яких були заарештовані і перебували в ув'язненні активісти „Солідарності“ та інші особи, які чекали на суд. Уряд не подав точного числа осіб, які мають бути амністовані, але перед тим офіційні особи повідомляли, що арештованих за порушення військового стану є 460 осіб та 190 осіб вже засуджених. Звільнення останньої групи буде підлягати окремому розглядові і спеціальним правилам.

Вийшла канадська конституція по-українськи

Оттава, Онт. (ОУПС-УІБ). — За підписом прем'єр-міністра П'єра Трюдо вийшов другий офіційний урядовий переклад „Канадської Хартії Прав і Свобід“ на українську мову.

В люксовому настінному оформленні, на доброму папері це видання в нічому не уступає аналогічним виданням англійського та французького текстів. Тепер робляться заходи для перекладу інших конституційних документів Канади з 1982 року заходами Дирек-

ції багатокультурності в Оттаві й при допомозі українських мовознавців Канади. Крім української мови для перекладів вжито ще німецької, італійської та інших. Дирекція багатокультурності докладно зусилля, щоб іншомовні переклади основних канадських державних документів були доступні — якнайширшим колам канадського суспільства. Українські тексти можна випускати прямо від: Publications Canada, Box 1986, Station B, Ottawa, Ont. K1P 6G6.

